

УДК 342.9

Трофімов Є.М.¹, Купін А.П.²

¹ студ. гр. Ю-321 НУ «Запорізька політехніка»,

² канд. юрид. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ КОНТРОЛЮ ЗА ОСОБАМИ ЯКІ ПІДЛЯГАЮТЬ ПІД АДМІНІСТРАТИВНИЙ НАГЛЯД

Різновидом державного контролю, здійснюваного органами виконавчої влади, органами управління, є адміністративний нагляд. Вчені-адміністративісти дали стійку характеристику адміністративного нагляду – це перевірка не всієї діяльності підконтрольних органів і організацій, а лише виконання ними певної кількості норм і правил. Спеціальні адміністративні повноваження тут не пов'язані з підпорядкованістю контрольованих об'єктів і стосуються забезпечення тих умов, без яких вони не можуть нормально функціонувати.

Згідно до ст. 1 Закону України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі», адміністративний нагляд – це система тимчасових примусових профілактичних заходів спостереження і контролю за поведінкою окремих осіб, звільнених з місць позбавлення волі, що здійснюється органами внутрішніх справ.

Одним із різновидів адміністративного нагляду є нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі.

Така діяльність здійснюється відповідно до Кримінально – виконавчого кодексу України, Закону України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі» та Інструкції «Про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі», затвердженої спільним наказом МВС України та Державного департаменту України з питань виконання покарань від 04.11.2003 р. № 1303/203.2. Згідно з вказаними нормативними актами адміністративний нагляд встановлюється щодо

таких категорій осіб: 1) засуджених до позбавлення волі за тяжкі, особливо тяжкі злочини або засуджених два і більше разів до позбавлення волі за умисні злочини, якщо під час відбування покарання їх поведінка свідчила, що вони вперто не бажають стати на шлях виправлення і залишаються небезпечними для суспільства; 2) засуджених до позбавлення волі за один із злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів; 3) засуджених до позбавлення волі за тяжкі, особливо тяжкі злочини або засуджених два і більше разів до позбавлення волі за умисні злочини, якщо вони після відбування покарання або умовно-дострокового звільнення від відбування покарання, незважаючи на попередження органів внутрішніх справ, систематично вчиняють правопорушення.

При надходженні з установи виконання покарань повідомлення про звільнення засудженого територіальний орган внутрішніх справ: 1) організовує перевірку прибуття звільненого до обраного ним місця проживання; 2) протягом місяця після звільнення засудженого інформує установу виконання покарань про його прибуття, реєстрацію та працевлаштування (направляється відривний талон повідомлення про прибуття звільненого); 3) у місячний термін після взяття на облік осіб, які на підставі акта про помилування були звільнені від покарання, направляє до Управління з питань помилування Секретаріату Президента України стосовно кожного з них відповідне повідомлення; 4) у разі неприбуття звільненого до обраного ним місця проживання протягом 10 днів після звільнення інформує про це установу виконання покарань; 5) у разі вчинення злочину особою, яка була звільнена від покарання на підставі акта про помилування та перебуває на обліку в територіальному органі внутрішніх справ, протягом 10 днів з моменту надходження інформації про порушення кримінальної справи направляє до Управління з питань помилування Секретаріату Президента України відповідне повідомлення.

Головну роль в адміністративному нагляді виконують саме його суб'єкти. За правовим статусом можна класифікувати такі суб'єкти на тих, щодо яких здійснюють нагляд, та на тих, хто здійснює нагляд. Крім того, можна класифікувати суб'єктів адміністративного нагляду на основних і другорядних. До основних суб'єктів слід відносити безпосередньо засуджених, які підпадають під дію Закону про адміністративний нагляд, органи Національної поліції та кримінально-виконавчої служби, зокрема дільничних офіцерів поліції та адміністрацію установ виконання покарань. До другорядних суб'єктів здійснення адміністративного нагляду слід відносити громадські

формування, спостережні комісії, а також окремих громадян, які безпосередньо не беруть участь в нагляді, проте подеколи відіграють важливу роль у вирішенні питання щодо встановлення відповідного заходу.

Варто зазначити, що існує деяка невизначеність в законодавстві з питань, які стосуються суб'єктів адміністративного нагляду. Зокрема, не повністю зрозумілими залишаються такі поняття як: «стати на шлях виправлення», «систематичне порушення громадського порядку» або ж «залишатися небезпечним для суспільства».

Саме тому ми пропонуємо визначення цих понять закріпити на законодавчому рівні шляхом внесення змін до Закону про адміністративний нагляд. Також вбачається доцільним внести зміни до цього Закону щодо примусового лікування піднаглядних наркозалежних осіб.

Підсумовуючи викладене, можна відзначити, що адміністративний нагляд як самостійний спосіб забезпечення законності в публічному управлінні володіє наступними ознаками: відсутність організаційної підлеглості суб'єктів нагляду і піднаглядних об'єктів; можливість оцінки діяльності піднаглядних об'єктів тільки з погляду законності і за достатньо вузьким колом спеціальних питань; неможливість втручання в оперативно-господарську діяльність об'єкта нагляду; наявність спеціального об'єкта наглядової діяльності – норм, правил, вимог, стандартів, що містяться в нормативних актах, та їх виконання фізичними і юридичними особами; можливість самостійного застосування заходів адміністративного примусу у випадках виявлення правопорушень або виникнення загроз безпеці різним об'єктам; наявністю у наглядових органів юрисдикційних повноважень.